

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

2.Bf.277/2021/33. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2022. évi február hó 17. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A rablás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2021. évi június hó 11. napján kihirdetett 15.B.354/2019/209. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 I.r. vádlott szabadságvesztés büntetését 11 (tizenegy) évre, közügyektől eltiltás mellékbüntetését 8 (nyolc) évre, Terhelt2 II.r. vádlott szabadságvesztés büntetését 3 (három) évre enyhíti.

Az I.r. vádlott a rablás büntette és a rablás büntettének kísérlete szempontjából különös visszaeső, a személyi szabadság megsértésének szempontjából visszaeső.

Az I.r. vádlottal szemben elrendelt vagyonekobzás összegét 9.100.498,- (kilencmillió-egyszázezer-négyszázkilencvennyolc) forintban határozza meg.

A II.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába az általa bűnügyi őrizetben töltött időt beszámítja.

A beszámításnál egy nap előzetes fogvatartásban töltött idő mindkét vádlott esetében egy nap szabadságvesztésnek felel meg.

A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által Bj.638/2019. számon bevételezett bűnjelek közül a bűnjeljegyzék 25-28. sorszáma alatti farmernadrágot, sálát, bakancsot és kabátot a II.r. vádlott részére kiadni rendeli.

Az ítéletet egyebekben helybenhagyja azzal, hogy

- a II.r. vádlott születési neve: terhelt2,

- a vádlottak 2018. február 21-től 22-ig voltak őrizetben, terhelt1 I.r. vádlott 2018. február 23-tól letartóztatásban van, Terhelt2 II.r. vádlott 2018. február 23-tól 2018. június 30-ig lakhelyelhagyási tilalom, 2018. július 1-jétől 2020. március 12-ig – ingatlanra nem korlátozott – bűnügyi felügyelet hatálya alatt állt, azóta szabadon van, továbbá

- az ítélet bevezető részében a 2020. március 12-i tárgyalási napot is feltünteti.

Az I.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés időtartamába a 2021. június 11 napjától a mai napig eltelt időt is beszámítja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék 2021. június 11-én kihirdetett 15.B.354/2019/209. számú ítéletével Terhelt1 I.r. vádlottat rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja, (3) bekezdés a) pontja és (4) bekezdés b) pontja], rablás büntettének kísérlete [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja és (3) bekezdés a) pontja] valamint személyi szabadság megsértésének büntette [Btk. 194. § (1) bekezdése] miatt – halmazati büntetésül – mint különös visszaesőt 13 év – fegyházban végrehajtandó – szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra, míg Terhelt2 II.r. vádlottat bűnsegédként elkövetett rablás büntette [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja, (3) bekezdés a) pontja és (4) bekezdés b) pontja] miatt 4 év – börtönben végrehajtandó – szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

[2] Az I.r. vádlottal szemben ezen kívül 9.287.240,- forintra vagyoneklobzást rendelt el.

[3] Rendelkezett tovább mindkét vádlott vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, az I.r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, a polgári jogi igényeknek a törvény egyéb útjára utasításáról és a bűnügyi költségről.

[4] Terhelt2 II.r. vádlottat bűnsegédként elkövetett rablás büntettének kísérlete [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja, (3) bekezdés a) pontja és (4) bekezdés b) pontja] miatt emelt vád alól felmentette.

[5] Az ítélettel szemben az ügyész a II.r. vádlott terhére, az 1. tényállási pontot érintő felmentő rendelkezés miatt, a II.r. vádlott bűnösségének megállapítása és a vele szemben kiszabott büntetés és mellékbüntetés tartamának felemelése végett jelentett be fellebbezést, míg Terhelt1 I.r. vádlott a büntetés enyhítéséért, a bűnügyi költség mérséklése és enyhébb végrehajtási fokozat megállapítása, védője az I.r. vádlott által megjelölt okokon túlmenően az 1. tényállási pontban írt bűncselekmény tekintetében az önkéntes elállás megállapítása érdekében, Terhelt2 II.r. vádlott a felmentő rendelkezésen kívül valamennyi ítéleti rendelkezés ellen, védője pedig – a felmentő rendelkezés tudomásul vétele mellett – a 2. tényállási pont vonatkozásában elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése végett fellebbezett.

[6] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség 2021. augusztus 26-án kelt BF.327/2019/24. számú átiratában a II.r. vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést a Be. 587. § (2) bekezdése alapján visszavonta, a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak.

[7] Utalt arra, hogy a fellebbezések tartalmára tekintettel a felülbírálat a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdése értelmében mindkét vádlottat érintően teljeskörű.

[8] Az ügyben nyilvános ülés kitűzését nem indítványozta, és rögzítette, hogy annak kitűzése esetén azon az ügyész nem kíván részt venni.

[9] Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során perrendi hibát az ügyészség meglátása szerint nem vétett.

[10] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tényállása megalapozott és a felülmérlegelés tilalmára tekintettel a másodfokú eljárásban eredményesen nem támadható.

[11] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének széleskörűen eleget tett és logikus, az anyagi jogi szabályoknak megfelelő érvekkel alátámasztott magyarázatát adta annak is, hogy az I.r. vádlott önkéntes elállásra vonatkozó védekezését miért nem fogadta el.

[12] Álláspontja szerint a Törvényszék a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, továbbá törvényes a cselekmények jogi minősítése is, beleértve a személyi szabadság megsértése és a rablás közötti valóságos anyagi halmazat megállapítását is.

[13] E körben utalt arra, hogy a II.r. vádlottat érintően a felmentéssel érintett bűncselekmény megnevezése téves, az helyesen a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő rablás büntette lenne, azonban a felmentő ítéleti rendelkezés helyesbítésére a másodfokú felülbírálat során nincs törvényes lehetőség.

[14] Kiemelte, hogy a büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság hiánytalanul feltárta, ugyanakkor pontosítandónak tartotta azokat annyiban, hogy az 1. tényállási pontra vonatkozó beismerő vallomás az I.r. vádlott javára értékelendő, míg komoly nyomatékú súlyosító körülmény a 2. tényállási pontban írt cselekmény sértettre gyakorolt hatása. E vonatkozásban utalt a 99. számú jegyzőkönyv 4-5. oldalán rögzített tanúvallomás releváns részére.

[15] Ugyancsak a bünteteskiszabási körülményekkel összefüggésben utalt arra, hogy az időmúlás csak igen csekély súllyal írható a vádlottak javára.

[16] Hangsúlyozta, hogy a büntetés enyhítésére egyik vádlott esetében sem lát lehetőséget.

[17] Az I.r. vádlott és védője enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazása érdekében bejelentett fellebbezésével összefüggésben hivatkozott továbbá a Kúria BH.2000. 91. számú eseti döntésére is azzal, hogy a terhelt megromlott egészségi állapota önmagában nem elegendő alap az enyhébb végrehajtási fokozat megállapítására.

[18] Az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező ítéleti rendelkezések kapcsán a következőkre mutatott rá:

- A Törvényszék Terheltl II.r. vádlottal szemben 9.287.240,- forintra (a bűncselekménnyel összefüggésben szerzett teljes vagyona) vagyonekobbzást rendelt el. Az ítélet indokolása szerint a vagyonekobbzás mértékét nem csak a vádlottól lefoglalt, az ékszerek eladásából származó összeg, hanem az eltulajdonított tárgyak megszerzési értékének erejéig határozta meg, figyelmen kívül hagyva, hogy az eladásból ténylegesen mekkora összeg folyt be (elsőfokú ítélet [148] pontja). A bíróság ügydöntő határozatának indokolásában utalt arra, hogy a vagyonekobbzás alkalmazása során figyelembe vette a 2/2020. számú Büntető Jogegységi Határozatot, azonban azt tévesen alkalmazta.

A hivatkozott BJE értelmében nem lehet vagyonekobbzást elrendelni arra a vagyona (vagyontárgyra), amelyet a sértettnek ki kell adni vagy visszaadni, vagy amely a sértetthez már visszajutott; viszont arra a vagyona, amellyel az elkövető az ilyen vagyontárgy kapcsán ténylegesen gazdagodott, a vagyonekobbzás elrendelésének nincs akadálya.

Az iratok alapján megállapítható, hogy az elvett és értékesített ékszerek egy részét a nyomozó hatóság a cég3. és az bolt1bolt vagyoni érdekeltektől lefoglalta (nyom. iratok 405-432. o.), majd azokat tanú2 magánfél részére kiadni rendelte (nyom. iratok 459-468. o.). Az idézett jogegységi határozat alapján a sértett részére kiadott dolgok megszerzési értékére vagyonekobbzás nem rendelhető el, ugyanakkor a vagyontárgyak értékesítése kapcsán befolyt összegre az intézkedés alkalmazható.

A törvényszék helyesen utalt arra, hogy a vagyonekobbzás a 69/2011. BKv. 1. pontja alapján kizárólag a tettessel (I.r. vádlottal) szemben alkalmazható, mivel az eljárás adatai alapján nem volt megállapítható, hogy a részesként marasztalt II.r. vádlott milyen mértékben gazdagodott az ékszerek eladásából.

Minderre figyelemmel az együttesen 22,54 gramm súlyú aranyékszerek értékét az I.r. vádlottal szemben alkalmazott vagyonekobbzás összegéből le kell vonni, ugyanakkor ahhoz hozzá kell számítani az ékszerek eladásából befolyt összeget (vételi jegyek, valamint a nyom. iratok 473. oldalán fellelhető feljegyzés szerint). Ez alapján a Terheltl I.r. vádlottal szemben a törvény kötelező rendelkezése szerint alkalmazandó vagyonekobbzás összege mindösszesen 9.074.265,- forint.

- Az elsőfokú bíróság tévesen jelölte meg a II.r. vádlott által őrizetben töltött időt és annak beszámításáról sem rendelkezett.

- A II.r. vádlottól lefoglalt ruhadarabok megsemmisítése helyett azoknak a II.r. vádlott részére történő kiadásáról kellett volna rendelkeznie, mert e tárgyak nem értéktelenek.

- A Be. 55. §-ának (1) bekezdése szerint magánfél az a sértett, aki vagy amely a bírósági eljárásban polgári jogi igényt érvényesít, akkor is, ha az erre vonatkozó szándékát a vádemelés előtt jelentette be. Ebből következően polgári jogi igény érvényesítésére csak a bírósági eljárásban kerülhet sor. Mivel a bírósági eljárásban a sértettek kártérítési követeléssel nem éltek (99. számú tárgyalási jegyzőkönyv), a polgári jogi igényt előterjesztettnek tekinteni nem lehet. Minderre figyelemmel a polgári jogi igény tárgyában hozott ítéleti rendelkezést mellőzni kell.

[19] Rögzítette, hogy az egyéb ítéleti rendelkezések törvényesek és azt, hogy az I.r. vádlottat terhelő bünyügyi költség összegének mérséklésére nem lát lehetőséget.

[20] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy az Ítéltábla a fellebbezéssel támadott ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a fentieknek megfelelően változtassa meg, egyebekben hagyja helyben.

[21] Terhelt I.r. vádlott a 2021. november 6-án kelt és 2021. november 22-én érkezett beadványában kifejtette, hogy a korábbi védője által bejelentett fellebbezést az 1. tényállási pont tekintetében annyiban pontosítani kívánja, hogy a cselekményben bűnösnek érzi magát, mindössze az önkéntes elállás következményeit kéri alkalmazni, mert valóban eltervezte az elkövetést, de attól saját akaratelhatározásából elállt.

[22] E mellett saját fellebbezéséből az enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazását célzó részt visszavonta, továbbá hangsúlyozta, hogy sértett kárát meg kívánja téríteni, de az előző védője nem tette meg az ehhez szükséges lépéseket, azonban új védője ez irányú tevékenységében bízik.

[23] Az I.r. vádlott kézbesítési íven, indokolás nélkül, míg védője a rendelkezésre álló törvényi határidőn belül, írásbeli indokolással indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezéseket tárgyaláson bírálja el.

[24] A védő 2021. október 28-án kelt indítványában elsődlegesen tárgyalás, másodlagosan nyilvános ülés tartására tett indítványt azzal, hogy tárgyalás esetén az Ítéltábla

- rendelje el új igazságügyi elmeorvos-, orvos- és pszichológus szakértői vélemény beszerzését az I.r. vádlott tekintetében, mert a korábbi véleményben prognosztizált javulás nem következett be védenca egészségi állapotában, továbbra is beszédképtelen, így szükségesnek tartja tisztázni, hogy állapota mire vezethető vissza és az mennyiben befolyásolja börtöntűró képességét;

- rendelje el orvosszakértői vélemény beszerzését arra nézve, hogy az I.r. vádlott 2016-os balesetéből származó lábsérülése a börtöntűró képességét befolyásolja-e;

- hallgassa ki tanúként az I.r. vádlott kezelését végző pszichológusát arra nézve, hogy az I.r. vádlott a beszédképtelenségét eljuttassa-e, és hogy tapasztalata szerint az I.r. vádlott egészségi állapota megnehezíti-e mindennapjait az intézetben;
- idézze tárgyalásra sértett² sértettet, akinek a kárát az I.r. vádlott a tárgyaláson kívánja megtéríteni;
- hallgassa meg az I.r. vádlottat, aki a korábbi vallomásait szeretné kiegészíteni.

[25] Nyilvános ülés esetére a védence személyes jelenlétének biztosítását kérte kommunikációs eszköz (laptop) biztosítása mellett.

[26] Az I.r. vádlott védője fellebbezésének 2022. február 1-jén kelt és ugyanazonnap érkezett írásbeli indoklásában elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 593. § (3) bekezdésében foglaltak szerint bírálja felül a Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítéletét, továbbá a Be. 606. § (2) bekezdésében meghatározottak alapján változtassa meg az elsőfokú ítéletet, és az 1. vádpont tekintetében mentse fel a védencét az ellene emelt vád és törvényes következményei alól, azaz kizárólag a 2. vádpontban meghatározott bűncselekmények miatt állapítsa meg a bűnösségét, és erre tekintettel szabjon ki az I. r. vádlottal szemben enyhébb büntetést. Fenti indítványát a következőképpen indokolta:

[27] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdésének b), c) és d) pontjai szerint részben megalapozatlan, ami a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető.

[28] Kérte e körben figyelembe venni, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi.

[29] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság az 1. pontban írt tényállás megállapításakor nem észlelte, valamint nem oldotta fel a sértetti vallomások közötti ellentéteket, elmulasztotta értékelni a vádlottat mentő körülményeket, továbbá az általa megállapított tényekből – részben – további tényre helytelenül következtetett.

[30] A sértett által elmondottakból nem következik az, hogy „külső kényszerítő körülmények, a sértetti komoly ellenállás és a gépkocsiforgalom” késztette arra védencét, hogy felhagyjon a rablási cselekménnyel, hiszen maga sértett¹ sértett emelte ki azt, hogy:

- Terhelt¹ I. r. vádlott kifejezettem azt követően távozott a helyszínről, miután már elment az úton mögötte a két gépjármű, azaz ténylegesen már semmilyen szemtanúja nem lehetett a cselekményének,
- eleve teljesen kihalt volt a környék, egyetlen járókelő sem tartózkodott a közelben, nem voltak szemtanúk,

- magát a sértettet is teljes mértékben meglepte, váratlanul érte az, hogy az I.r. vádlott egyszer csak megfordult és távozott, azaz a sértett semmilyen olyan külső körülményt nem tapasztalt, amely az I.r. vádlott ezen meghátrálásának indokául szolgálhatott volna.

[31] E vonatkozásban utalt a BH 1975.9.393. számú eseti döntésre, mely szerint: „A kísérlettől való önkéntes elállás csak akkor állapítható meg, ha a terhelt a bűncselekmény elkövetéséről végleg lemondott, tehát azt – más körülmények között – utóbb sem akarja ismét elkövetni.”, valamint a BH 2001.11.509. számú eseti döntés azon részére, hogy: „Az önkéntes elállás megállapításának nem feltétele, hogy az elkövető a szándéka megváltoztatását és a megkezdett elkövetési magatartás abbahagyását a passzív alany tudomására hozza.

[32] Hangsúlyozta, hogy az adott bűncselekmény tekintetében az, hogy a sértett az első fenyegetés alkalmával a terhelt által kinyilvánított követelés teljesítését határozottan megtagadta, nem tekinthető olyan magatartásnak, amely az önkéntes elállás szempontjából külső oknak minősül. Különösen nem tekinthető ilyen, az elállás önkéntességét kizáró külső oknak olyan esetben, amikor a követelés teljesítésének azonnali lehetősége az adott időpontban nem is volt reális.

[33] Hivatkozott továbbá a 4/2002. számú BJE határozatra, amely szerint: „Alanyi oldalról az elállás önkéntességében az nyilvánul meg, hogy a tettes megváltoztatja a bűncselekmény véghezvitelére vonatkozó eredeti szándékát, felhagy azzal, jöllehet a külső körülmények olyanok, amelyekről az elkövetési tevékenységet a bűncselekmény befejezéséig tovább folytathatná /BJD 2432./. Nincs jelentősége ebből a szempontból annak, hogy a visszalépésre vonatkozó önkéntes akaratelhatározás milyen motívumból vagy indítékból fakad, s ez erkölcsileg helyeselhető vagy közömbös. A tettes által csupán képzelt (vélt) külső körülmény akkor zárja ki az elállás önkéntességét, ha az ilyen körülmény valóságos létezése megakadályozná a bűncselekmény befejezését.”

[34] Kifejtette azon álláspontját, mely szerint, a rendelkezésre álló bizonyítékokból – különös tekintettel a sértett vallomásaira – az állapítható meg, hogy – amennyiben erre védencének ténylegesen, és változatlanul szándéka állt volna fenn – a rablási cselekményt az egyértelmű fizikai fölényben lévő, ráadásul fegyvernek látszó tárgyat birtokló I. r. vádlott a sértettel szemben véghez tudta volna vinni, továbbá nem állapítható meg olyan külső körülmény bekövetkezte (pl. járókelők érkeztek volna a helyszínre, a szomszédok felfigyeltek volna a cselekményre, hangos kiabálásba kezdett volna a sértett), amely ténylegesen akadályt lett volna a rablási cselekmény folytatásának.

[35] A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt tartotta megállapíthatónak, hogy Terheltl I. r. vádlott a sértettl sérelmére megkezdett bűncselekmény elkövetésével saját elhatározásából hagyott fel, azaz tekintetében a Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontja szerinti önkéntes elállás feltételei fennállnak.

[36] Másodlagosan azt indítványozta, hogy az Ítéltábla a Be. 606. § (1) bekezdésében meghatározottak alapján változtassa meg az elsőfokú ítéletet, és szabjon ki az I. r. vádlottal szemben enyhébb büntetést, mert tévesen mulasztotta el enyhítő körülményként értékelni az elsőfokú bíróság Terheltl I. r. vádlott tekintetében az alábbi körülményeket:

- Védenca az 1. vádpontban meghatározott cselekményt önkéntesen hozta a nyomozó hatóság tudomására, és – előzetes gyanúsítás hiányában – önkéntesen tárta fel részletesen az elkövetés körülményeit.

E tekintetben utalt a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK vélemény azon pontjára, hogy: „Az elkövető önfeljelentése enyhítő körülmény. Különös a nyomatéka, ha ennek folytán vált lehetővé a bűncselekmény felderítése, vagy azt jelentős mértékben elősegítette. Enyhítő hatású az is, ha az elkövető közreműködött a bűncselekmény felderítésében, és ennek szerepe volt a felderítés eredményességében.”,

- Terheltl I. r. vádlott 2018. május 18. napján fejsérülést szenvedett, amelynek következtében, ezen időponttól számítottan nem képes beszélni.

A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK vélemény szerint: „Az elkövető betegsége, jelentős mérvű rokkantsága vagy egyéb olyan körülmény, amely a büntetés elviselését megnehezíti, enyhítő hatású, és akkor is értékelendő, ha a bűncselekmény elkövetése után állott elő.”

- Álláspontja szerint önmagában az I. r. vádlott jelenlegi fizikai állapota, betegsége, rokkantsága – a beszédképtelensége, illetve az a körülmény, hogy kizárólag írásban tud kommunikálni a külvilággal, így a kapcsolattartóival is – feltétlenül olyan körülmény, amely a büntetés kiszabása körében nyomatékos enyhítő körülményként értékelendő a javára.

- Terheltl I. r. vádlott az 1. vádpontban írt cselekménnyel kapcsolatban ténybelileg feltáró jellegű, beismerő vallomást tett, és megbánta a cselekményét, míg a 2. vádpont tekintetében a saját maga bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomást tett, továbbá megbánta a bűncselekmény elkövetését.

- 2018. február 21. napja áll büntetőeljárás hatálya alatt, és ugyanezen időponttól számítottan letartóztatás hatálya alatt.

A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK vélemény szerint: „Enyhítő körülmény, ha az elkövető hosszabb ideig állt a büntetőeljárás súlya alatt; nagyobb a nyomatéka, ha előzetes fogva tartásban volt, és ilyenkor az előzőnél rövidebb tartam is enyhítőként értékelhető.”

[37] Hangsúlyozta, hogy ezeken túlmenően enyhítő tényezőként szükséges figyelembe venni az elsőfokú eljárás befejezését követően bekövetkezett 8 hónapos időmúlást is.

[38] Kiemelte, hogy a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetésre vonatkozó adatot az elsőfokú ítélet nem tartalmaz, az elsőfokú bíróság azonban ennek ellenére az I.r. vádlott terhére értékelte, hogy „a jelen cselekményeket büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg”.

[39] Álláspontja szerint, a jelen ügyben értékelendő enyhítő körülmények nagy számára tekintettel, aránytalanul súlyosnak minősül az elsőfokú bíróság által az I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés, különösen annak tükrében, hogy számos hasonló ügyben, a különös visszaesőnek minősülő terheltekkel szemben jelentősen enyhébb büntetést szabott ki a Fővárosi Ítéltábla.

[40] Terhelt2 II.r. vádlott védője szintén a törvényes határidőn belül kérte nyilvános ülés tartását.

[41] Fellebbezésének 2022. január 31-én kelt és 2022. február 3-án érkeztetett írásbeli indokolásában elsődlegesen védence felmentésére, másodlagosan a vele szemben alkalmazott joghátrányok enyhítésére tett indítványt.

[42] Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék ítéletében a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen, okszerűtlenül, (több helyen és ponton a tényleges tartalmuktól eltérően) értékelte, a tényállást hiányosan állapította meg, az részben felderítetlen, továbbá a megállapított tényállás iratellentétes, helytelen megállapításokat tartalmaz, ezáltal az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés b), c) és d) pontja alapján részbeni megalapozatlanságban szenved.

[43] Kifejtette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást, hogy a vád tárgyává tett (a 2. tényállási pontban megjelölt) bűncselekményt Terhelt2 II.r vádlott követte el.

[44] Ennek megfelelően elsődlegesen indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az iratok tartalma, valamint helyes ténybeli következtetés alapján a Be. 604. § (1) bekezdésének b) pontja, és a Be. 606. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú ítéletet változtassa meg, Terhelt2 II.r. vádlottat bizonyítottság hiányában mentse fel a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett rablás büntetnének vádjá alól.

[45] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta kellő alaposággal a II.r. vádlottnak a bűncselekmény I.r. vádlott általi elkövetését megelőző magatartását, körülményeit, ellenben eltúlzottan nagy hangsúlyt fektetett a bűncselekmény elkövetése utáni cselekményekre, valamint a vádlottak e körben tett vallomásaira.

[46] Hangsúlyozta, hogy a jogirodalom is egységes abban a kérdésben, hogy a bűnsegély elkövetési magatartása a bűncselekmény elkövetése előtti segítségnyújtás lehet.

[47] Mindezek alapján az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy a II. rendű vádlott nyújtott-e szándékosan segítséget az I.r. vádlott számára a bűncselekmény elkövetéséhez, azonban ehhez képest a bizonyítási eljárás jelentős része a II.r. vádlottnak az alapcselekmény bevezettségét követő magatartásának és tetteinek — szükségtelen — felderítésére irányult.

[48] Rögzítette azon álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás tisztázási kötelezettségének nem tett maradéktalanul eleget, mert kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást az eljárás során, hogy a II.r. vádlott tudomással bírt arról, hogy az I.r. vádlott bűncselekmény elkövetésére készül, ebből következik, hogy ahhoz szándékosan nem nyújthatott segítséget.

[49] Előadta azt is, hogy az I.r vádlott vallomásának (a kamerafelvételek tartalmára vonatkozó) értékelése körében az elsőfokú ítélet súlyos önellentmondással terhes.

[50] A II.r. vádlott vallomásainak értékelésénél álláspontja szerint nem lehet csupán azért megkérdőjelezni a Terhelt2 szavahihetőségét, mert az általa elmondottak a bíróság szerint ésszerűtlenek. Továbbá azt a következtetést sem lehetett volna levonni, hogy nagy valószínűséggel elkövette az adott bűncselekményt, hiszen az a „bűnösség vélelmét” vetné fel.

[51] Ezen „bűnösségi vélelemmel” vágnak egybe a védő szerint az elsőfokú bíróságnak a II.r. vádlott vallomásának értékelése során tett megállapításai; a II.r. vádlott bűnösségére ugyanis abból vont le egyenes következtetést, hogy a felvételeken rögzített képsorok a II.r. vádlott vallomását cáfolják (a vádlottak együtt mozgására, az I.r vádlottal a bevásárlóközpontban való visszaérkezését követő találkozásra, az autó közös megközelítésére, valamint arra vonatkozóan, hogy a II.r. vádlott a parkolójegy automatánál biztosan szólt I.r. vádlottnak, hogy rossz irányba megy), továbbá a II.r. vádlott nem tudott az elsőfokú bíróság számára elfogadható magyarázatot adni arra, hogy miért futott a parkolóautomatához, majd az autóhoz (azt meghaladóan, hogy őt I.r vádlott erre kérte).

[52] Kiemelte, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság végignézte volna a bevásárlóközpontban készült kamerafelvételeket, bizonyítást nyert volna, hogy a II. rendű vádlott a bűncselekmény elkövetéséről mit sem sejtve a bevásárlóközpontban nézelődött, ruhát próbálgatott, kávé ivott, és az I. r. vádlott sürgetésére sietett le a mélygarázsba, és nem ott várakozott. E körben megjegyezte, hogy iratellenes és félrevezető az elsőfokú bíróság azon, az ítélet [99] pontjában írt megállapítása, miszerint a II.r vádlott a mosdót követően a mélygarázsba ment, ugyanis a 164. számú jegyzőkönyv 4. oldalának utolsó bekezdése szerint a felvételeken az látszik, hogy a mosdót követően visszamegy a parkolóház felé.

[53] Hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem állapított meg tényállást arra nézve, hogy a II.r vádlott részesült-e az ékszerek értékesítéséből befolyt pénzből, illetőleg annak mi lett a sorsa.

[54] Az elsőfokú bíróság ítéletét ellentmondásosnak és iratellenesnek nevezte a II.r. vádlott személyiségjegyeit illetően is, arra hivatkozva, hogy a Törvényszék az ítéletében [12] megállapította, hogy a II. rendű vádlottnál nem meghatározott személyiségzavar áll fenn, érzelmileg labilis, disszociális, dependens és nárcisztikus jegyekkel, azonban az ítélet [122] bekezdése már azt rögzíti, hogy a II. rendű vádlott személyfüggőségre utaló jegyeket nem mutatott.

[55] Azon állításának alátámasztására, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett, a következő érveket sorakoztatta fel:

- Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a II.r vádlott azon vallomását, miszerint sokat fuvarozta az I.r vádlottat, és minden alkalommal őt vagy az autóban, vagy egy kávézóban várta meg [70], tőle pedig nem kérdezte, mit csinált [64] a kéréseit mindennemű fenntartás nélkül teljesítette, továbbá, hogy a II.r. vádlott vallomásának ezen részét I.r. vádlott vallomása is megerősíti [54]. Így pedig még a kamerafelvételen látottakból sem vonható le az az egyenes következtetés, hogy a II.r vádlott tudomással bírt arról, hogy I.r. vádlottat egy ékszerüzlet kirablásában segíti azáltal, hogy őt a helyszínre szállítja, majd segíti őt annak elhagyásában.

- Az elsőfokú bíróság a kamerafelvételek, illetőleg a II.r vádlott vallomásának egybevetése során nem vonta értékelési körébe a Terhelt2 egészségügyi és elmeállapota vizsgálata körében beszerzett igazságügyi orvos- és pszichológus szakértői véleményt és annak megállapításait, továbbá a vádlott gyermekeinek vallomását az I.r vádlottal fennálló kapcsolatáról.

- Mindezek alapján a kamerafelvételeken rögzített képsorok a II.r. vádlott azon védekezését támasztják alá, hogy a bevásárlóközpontban rögzített tevékenysége nem tekinthető másnak, mint az I.r. vádlottnak a korábban megszokott gyakorlatnak megfelelően az általa kért helyre „ügyintézés” céljából történő szívességi szállításának, az I.r. vádlott ügyintézése alatti várakozásnak, majd miután az I.r vádlott jelezte számára, hogy siessen, ezen kérés teljesítésének és a helyszín elhagyásának. A vádlottnak a bevásárlóközpontban tanúsított magatartásából nem vonható le az az okszerű következtetés, hogy Terhelt2 II.r. vádlott előzetesen megállapodott az I.r vádlottal, hogy őt a bűncselekmény helyszíne közelébe szállítja, ott úgy viselkedik, mint ha I.r vádlottal egymást nem ismernék, majd az I.r. vádlott jelzése alapján segíti őt abban, hogy a bűncselekmény helyszínét minél gyorsabban elhagyja.

- Továbbá önmagában abból a körülményből, hogy a II.r. vádlott közreműködött (számára) tisztázatlan eredetű ékszerek értékesítésében, amelynek során eltérő nyilatkozatokat tett az ékszerek eredetére vonatkozóan, illetve a vételi jegyen a lánya nevét szerepeltette, egyenesen nem következik, hogy a bűncselekményt az I.r vádlottal előre kitervelten, vele szándékegységben követte el oly módon, hogy az I.r vádlottnak bűnszegdként segítséget nyújtott.

[56] Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletében a büntetés kiszabása körében a rendelkezésre álló tényeket és enyhítő körülményeket nem azok megfelelő súlyával értékelte, ezért másodlagosan indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 604. (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet változtassa meg és a kiszabott büntetést enyhítse: a II.r. vádlott esetében végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést büntetést szabjon ki.

[57] A büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezés indokait az alábbiak szerint foglalta össze:

[58] E körben az 56. számú BK véleményre utalással hivatkozott a II.r. vádlott büntetlen előéletére, tisztességes, kifogástalan életvitelére, tartásra szoruló hozzátartozóira, ezen belül arra, hogy egyedül gondoskodik 80 éves édesanyjáról heti többszöri alkalommal.

[59] Kitért arra is, hogy védencénél nem meghatározott személyiségzavar áll fenn, és korábban függőségi csoportba, csoportterápiára, illetve emellett időszakonként egyéni terápiára is járt és alappal lehet következtetni arra, hogy ezek a kezelések javulást eredményeztek az állapotában.

[60] Hangsúlyozta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga alapján ismert tény, hogy a végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabása mentális betegségekkel küzdő személyeknél az Emberi Jogok Európai Egyezményében foglalt előírásokba ütközhet. Az esetjog szerint ugyanis a büntetés-végrehajtási intézetekben rendelkezésre álló egészségügyi ellátás nincs megfelelően felkészülve mentális problémákkal küzdő fogvatartottak ellátására, mivel a végrehajtandó szabadságvesztés büntetésüket töltő, mentális betegségekkel küzdő személyek sérülékenységet, valamint mentális problémáit a legtöbb esetben nem veszik kellőképpen figyelembe a hatóságok (például Slawomir Musial v. Poland, no. 28300/06, 20 January 2009).

[61] Enyhítő körülményként kérte továbbá értékelni a II.r vádlott bűnsegédi minőségét, valamint a sértett megbocsátását, melyet az elsőfokú bíróság az I.r. vádlott javára figyelembe vett, de a II.r. vádlott javára nem.

[62] Hivatkozott az időmúlásra is azzal, hogy a bűncselekmény elkövetésétől az elsőfokú bíróság határozatának meghozataláig közel 3,5 év telt el. A II. r. vádlott hosszabb ideig állt a büntetőeljárás hatálya alatt és vele szemben személyi szabadság korlátozásával járó kényszerintézkedéseket is alkalmaztak (lakhelyelhagyási tilalom és bűnügyi felügyelet), amelyek ténylegesen hátrányt okoztak számára.

[63] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a II.r. vádlott esetében – álláspontja szerint a Btk. 92.§-ában foglaltakkal ellentétesen – nem rendelkezett a bűnügyi felügyeletben eltöltött idő szabadságvesztésbe történő beszámításáról, továbbá azt, hogy a Btk. 38. § (2) bekezdése ellenére az ítélet nem tartalmazza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi idejét.

[64] Kifejtette, hogy a 4 év tartamú börtönbüntetés indokolatlan eltúlzott és aránytalan terhet ró a vádlottra és a családjára egyaránt. Álláspontja szerint a speciális prevenció a II.r. vádlott esetében felfüggesztett szabadságvesztés büntetés alkalmazásával is elérhető. E vonatkozásban utalt az 55. BK véleményre.

[65] Védencével szemben a bűnsegédi magatartásra is tekintettel lehetőséget látott a Btk. 82. § (4) bekezdése szerinti kétszeres leszállás alkalmazására is.

[66] Ezeken kívül kérte, hogy a II.r. vádlottat terhelő bűnügyi költség megfizetésére a vádlott személyi körülményeire tekintettel a másodfokú bíróság engedélyezzen részletfizetést.

[67] A nyilvános ülésen Terhelt I.r. vádlott az általa írt beadványban hangsúlyozta, hogy a II.r. vádlottat nem terheli felelősség az ügyben, a cselekményt ő követte el, és arról, hogy bűncselekmény elkövetéséhez nyújt segítséget, a II.r. vádlott nem is tudott.

[68] Az I.r. vádlott védője felszólalásában a fellebbezésének írásban benyújtott indokolásában írtakat – beleértve a bizonyítási indítványokat is – fenntartotta, valamint csatolta a büntetés-végrehajtási intézetnek a vádlottról kiállított orvosi igazolását, és kitért arra, hogy

- nagy különbség lehet rablás és rablás között;
- a védence, aki nem erőszakos bűnelkövető, semmiféle fizikai bántalmazást nem fejtett ki a sértettekkel szemben és a cselekményeiért bocsánatot kért;
- védence esetében a különös visszaesői minőség fennáll, de egészségi állapota tulajdonképpen kizárja, hogy a jövőben újabb bűncselekményt kövessen el, és a tényállásban írt cselekménye előtt legutoljára 2009-ben követett el bűncselekményt.

[69] A II.r. vádlott védője a fellebbezésének írásban benyújtott indokolásában írtakat szintén fenntartotta.

[70] Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán – írásos formában - előadta, hogy vissza szeretne illeszkedni a normális életbe és ennek esélyét kérte a bíróságtól. Hangsúlyozta, hogy beszédképtelensége súlyosan korlátozza a kommunikációban, és terápiás kezelésre is szüksége lenne. Ismételten kiemelte, hogy a II.r. vádlott ártatlan a terhére rótt cselekményben.

[71] A II.r. vádlott az utolsó szó jogán védekezésének a társfüggőségre, és ezen keresztül befolyásolhatóságára vonatkozó állítását emelte ki, hangsúlyozva, hogy a cselekmény elkövetésében tudtán kívül vett részt, ő valójában csak – a korábbi traumája miatt vezetni képtelen – I.r. vádlottat fuvarozta.

[72] Az enyhítés érdekében bejelentett fellebbezések részben alaposak, a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség álláspontja részben helytálló.

[73] Az Ítéltábla a fellebbezéseket az erre irányuló védői indítványokra tekintettel a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen bírálta el.

[74] Tárgyalás tartását a Be. 600. § (1) bekezdésében és a Be. 594. § (1) bekezdésében írt feltételek hiányában, az alábbi okokból nem tartotta indokoltnak:

[75] Az I.r. vádlott védőjének tárgyalás tartására vonatkozó indítványa nem tartalmazott olyan indokokat, melyek alapján bizonyítás felvétele szükséges lett volna, ezért azokat az Ítéltábla elutasította.

[76] Terhelt1 I.r. vádlott beszédképességének hiányára vonatkozóan szakértői vélemény már az elsőfokú bíróságnak is rendelkezésére állt és a másodfokú bíróságnak sincs oka kétségbe vonni e képességhiány meglétét. A vádlott egészségi állapotának szakvéleményben prognosztizált esetleges jövőbeli javulása a büntetéskiszabást nem befolyásolta és nem befolyásolhatta. A bíróság által értékelendő büntetéskiszabási körülményeknek az ítélet meghozatalakor kell fennállniuk.

[77] Nem vitás az sem, hogy az I.r. vádlottat e képesség hiánya a mindennapi életvitelében befolyásolja, függetlenül attól, hogy erre az életvitelre a szabad életben vagy büntetésvégrehajtási viszonyok között kerül sor.

[78] A beszédképesség hiányának oka a büntetőjogi felelősségrevonás szempontjából – adott szakértői vélemények ismeretében – irreleváns, arra nézve ezért további bizonyítás felvétele szükségtelen.

[79] Ugyanilyen okból nem látta indokát az Ítéltábla a büntetés-végrehajtási intézet pszichológusának tárgyaláson történő kihallgatásának sem.

[80] A vádlott cselekmény előtti lábsérülése – különösen, hogy azzal kapcsolatos releváns aggály az eljárás során nem merült fel – a börtöntűző képesség, illetve ezen keresztül a büntetéskiszabás szempontjából ugyancsak nem bír jelentőséggel, így arra nézve szakértő kirendelése szintén nem indokolt.

[81] Az I.r. vádlottnak az eljárás teljes szakaszában lehetősége volt a sértettek, köztük sértett2 kárát megtéríteni, és annak – különösen a meghatalmazott védővel eljáró vádlott esetén – nem feltétele az, hogy a vádlott és a sértett egy tárgyalóteremben személyesen jelen legyen.

[82] Terhelt1 I.r. vádlottnak az eljárás korábbi szakaszában lehetősége volt védekezése kifejtésére is – melyet egyébként változó tartalommal meg is tett –, ennél fogva azon okból, hogy korábbi vallomását ki szeretné a másodfokú bíróság előtt egészíteni, tárgyalás nem tartható.

[83] Az Ítéltábla megállapította, hogy az ügyben a felülbírálat a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdés alapján teljes körű.

[84] A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a Törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem abszolút (Be. 608. § (1) bekezdés a) - f) pontja), sem olyan relatív eljárási szabálysértést (Be. 609. § (1) és (2) bekezdése), amely az ítélet érdemi felülbírálatát kizárná.

[85] A Törvényszék az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges valamennyi bizonyítékot megvizsgálta és azokat a Be. 167. §-ában foglaltaknak megfelelően okszerűen, a logika törvényei szerint értékelte.

[86] A bizonyítékok értékelésével indokolási kötelezettségének is eleget tett. Az indokolás logikai hibáktól mentes, az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységével az Ítéltábla maradéktalanul egyetértett.

[87] Szükséges volt ugyanakkor a személyi rész kiegészítése az iratok alapján (Budai Központi Kerületi Bíróság 40.Bny.491/2019/2. számú végzése az I.r. vádlott letartóztatásának meghosszabbításáról) azzal, hogy: *„Az I.r. vádlottal szemben a Tatai Rendőrkapitányságon 417/2017. bü. szám alatt 2018. december 12-ig személyes adattal visszaélés vétsége miatt büntetőeljárás volt folyamatban.”*, valamint a II.r. vádlottat érintően a másodfokú eljárásban felmerült új tényre alapítottan azzal, hogy: *„Idős édesanyját heti két alkalommal ápolja.”*

[88] A Törvényszék a rendelkezésére álló bizonyítékok mérlegelése útján, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdése szerint állapította meg tényállását, amely többnyire pontos, de az 1. tényállási pont tekintetében a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti, míg a 2. tényállási pont tekintetében a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontja szerinti részleges megalapozatlanságban szenved, ezáltal helyesbítésre szorul.

[89] A Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontja alapján ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát kiküszöböli és ennek során a tényállást kiegészíti, illetve helyesbíti, ha a helyes tényállás az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható.

[90] Jelen esetben az elsőfokú bíróság abból a tényből, hogy a kamerafelvételek [84] szerint az 1. tényállási pontban írt cselekmény idején annak helyszínén két gépkocsi is elhaladt, valamint sértett1 sértettnek az iratok szerint nem tényt közlő, hanem véleményt megfogalmazó állításából [75] arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott a cselekmény elkövetésével nem csak a sértett ellenállása miatt hagyott fel, de a két arra haladó gépkocsira tekintettel is. Ez azonban csak feltételezés, kétséget kizáró módon e bizonyítékokból nem vonható le az a következtetés, hogy a két gépjármű elhaladásának vádlott általi észlelése is közrejátszott abban, hogy az I.r. vádlott felhagyott a cselekmény folytatásával.

[91] Az Ítéltábla ezért az iratok tartalma és helyes ténybeli következtetés, a kamerafelvételek és a sértetti vallomás összevetése alapján az ítélet 1. tényállási pontját a [15] pont utolsó mondatát érintően akként helyesbíti, hogy: *„A garázs előtti útszakasz előtt eközben két gépkocsi is elhaladt és mivel a sértett továbbra sem volt hajlandó az I.r. vádlott követelésének teljesítésére, Terhelt1 I.r. vádlott a kezében tartott eszközt a ruházatába tette és sietősen távozott a cím17 irányába.”*

[92] Ezzel együtt az elsőfokú ítélet indokolása [124] bekezdésének utolsó mondatában a fenti ok-okozati összefüggésre utaló „Mivel” és az „így” szavak szükségtelenek, ezért azokat onnan az Ítéltábla kirekesztette.

[93] Nem tartalmazta továbbá az ítélet a 2. tényállási pont tekintetében azt, hogy az cég1 sértett részére kiadott ékszerek értékesítéséért a vádlottak milyen összeget kaptak, illetőleg

iratellenesen tartalmazta azt, hogy a tényállás és a vád szerint elvitt 620,4 gramm súlyú ékszerek közül 22,54 gramm súlyú ékszert foglalt le és adott ki a nyomozóhatóság a sértettnek.

[94] A vád kétségtől 620,4 gramm arany ékszer eltulajdonítását róta a vádlottak terhére, mely mennyiségmeghatározás az iratokból megállapíthatóan a sértett által szolgáltatott adatokon alapul.

[95] A két helység⁴i üzletben történt lefoglalást követően azonban tanú² tanú a nyomozóhatóságnak elmondta, hogy a részükre visszajuttatott arany nyakkendő² szintén tőlük származik, de azon a listán, amely a 620,4 gramm összsúlyú eltulajdonított ékszert tartalmazza, nem szerepel. Ígéretet tett ugyan arra, hogy utánanézz az értékének, de erre végül nem került sor (nyomozati iratok 1445. oldal). A cég³-től lefoglalt 2,5 grammos nyakkendő² súlyát ennek okán a fenti mennyiségből le kell vonni.

[96] Erre, valamint a szintén lefoglalt vételi jegyekre és az azok alapján készített feljegyzésre (nyomozati irat 473. oldal) tekintettel megállapítható, hogy a vádlottak az bolt¹ nevű cégnek értékesített ékszerekért 89.500,- forintot, a cég³-nek értékesítettekért 100.900,- forintot kaptak. Megállapítható az is, hogy ez utóbbi Bt-nek 17,4 gramm aranyat adtak el, amiből a sértettnek visszaadott és a hivatkozott listában szereplő ékszer súlya 1,7 gramm, a vételárból való – számított – részesedése 9.858,- forint volt.

[97] Ez alapján a 2. tényállási pont [26] bekezdésének első mondatát az Ítéltábla a következők szerint helyesbíti és egészíti ki: *„A nyomozóhatóság a fenti ékszerek közül együttesen 20,04 gramm súlyú arany ékszert, melyeket a vádlottak 99.358,- forintért értékesítettek, az helység⁴i üzletben lefoglalt, majd azokat az cég¹ részére kiadta, így az okozott kár kis részben megtérült, míg a biztosító a Kft-nek 5.500.000,- forintot térített meg.”*

[98] A fentiek szerint helyesbített tényállás megalapozott és az alapján a Törvényszék helyesen következtetett a vádlottak büntetőjogi felelősségére, és a bűnösséggel érintett cselekmények minősítése is megfelel az anyagi büntetőjog szabályainak.

[99] Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a II.r. vádlottat a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontjára tekintettel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett rablás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól mentette fel, az 1. tényállási pont miatt vele szemben valójában a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett rablás büntettének kísérlete helyett. A Be. 590. § (8) bekezdése alapján – a visszavont ügyészi fellebbezésre figyelemmel – ezen ítéleti rendelkezés a másodfokú felülbírálatát tárgyát azonban nem képezhet.

[100] A bizonyítékok felülmérlegelésére a másodfokú eljárásban a Be. 591. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel nem volt mód, mivel az ítéleti tényállás – a védői fellebbezésekben kifejtettekkel szemben – nem szenvedett a fentiekben túlmenő megalapozatlanságban.

[101] Az I.r. vádlott védőjének ugyan a fentiek szerint helytálló az a véleménye, mely szerint a gépkocsiforgalomból nem következik az, hogy védenca amiatt is felhagyott a cselekményével, azonban az a tény, hogy a sértett még az élete árán sem volt hajlandó a vádlotti követelést teljesíteni, egyértelműen ahhoz vezetett, hogy az I.r. vádlott kénytelen volt – nem saját elhatározásból, hanem a kivitelezés sértetten múltó megghiúsulása miatt – felhagyni a cselekmény elkövetésével. Ennek okán pedig a védőnek az elsőfokú ítélet 1. tényállási pontot érintő további részleges megalapozatlanságára vonatkozó álláspontja nem foghatott helyt.

[102] Azonos okból alappal nem hivatkozhat az I.r. vádlott (és védője) az 1. tényállási ponttal kapcsolatban a Btk. 10. § (4) bekezdésének a) pontja szerinti önkéntes elállásra.

[103] E törvényhelyre tekintettel nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése.

[104] Ahogyan azt a Btk-hoz fűzött „Nagykommentár” is rögzíti, az önkéntes visszalépés szubjektív eleme egyrészt a végleges tervfeladás, másrészt az önkéntesség, azaz, hogy az elkövető döntően saját akaratelhatározásából lép vissza a bűncselekmény elkövetésétől, s bár tudná folytatni az elkövetést, de az már nem áll szándékában.

[105] A kommentár ugyanezzel kapcsolatban a kialakult joggyakorlatot összefoglalva kiemeli, hogy „Az önkéntességet kizárja, ha az elkövető valamilyen akadályozó tényező (például a sértetti védekezés, sértett egyéb zavaró magatartása, az elkövetés helyszínére való bejutás sikertelensége vagy leleplezés) következtében nem tudja a cselekményt befejezni (például BH2004. 271., BH2004. 306., BH2011. 1., BH2014. 36.). Az akadályozó tényezőnek nem kell leküzdhetetlen akadályt képeznie, elegendő, ha az elkövetést megnehezíti, megzavarja (vö. BH2013. 324.). Ugyanakkor - objektív akadály hiányában - nem zárja ki az önkéntességet, ha a tettes a sértett kérésére vagy a sértettet megsajnálva hagy fel az elkövetéssel.”

[106] Tévesen hivatkozik a védő e tekintetben a 4/2002. számú BJE határozatra, amelynek a védő által is citált része pont azt az esetet emeli ki az önkéntes elállás alkalmazását kizáró tényezőként, amikor a külső körülmények olyanok, amelyekre tekintettel az elkövető a tevékenységét nem tudja tovább folytatni.

[107] Az a tény, hogy a sértett a vádlotti magatartás és fenyegetés ellenére határozottan megtagadta a vádlotti követelés teljesítését, a rablási cselekmény tovább folytatását – a teljes sikertelenségre ítélet okán – ellehetetlenítette.

[108] Terhelt2 II.r. vádlott védője a fellebbezése indokolásának védenca felmentésére irányuló részében gyakorlatilag nem tesz mást, mint az elsőfokú bíróság által mérlegeléssel megállapított tényálláson keresztül a bírói mérlegelést támadja, ami a másodfokú eljárásban a fentebb kifejtettek alapján nem vezethet eredményre.

[109] E körben téves az a védői álláspont, mely szerint az elsőbírői bizonyítékértékelés önellentmondásos, egyoldalú és a bűnösség megállapításához a törvény által megkívánt bírói bizonyosság helyett csak a bűnösség vélelméig jutott el.

[110] Az elsőfokú bíróság a II.r. vádlott 2. tényállási pontban írt cselekményben játszott szerepének felderítése érdekében igen széleskörű bizonyítást folytatott le, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat nemcsak egyenként, de összességükben, egymással összevetve is, a logika szabályainak megfelelően értékelte.

[111] Ennek során kétségekívül nagy hangsúlyt helyezett a vádlottak rablási cselekményt követő magatartásának felderítésére és elemzésére, de nem ok nélkül. Az e tevékenységsorozat alkalmával a II.r. vádlott által kifejtett magatartást a cselekménykori és azt megelőző időszakra vonatkozóan rendelkezésre álló bizonyítékok összevetésével tudott eljutni addig, hogy kétséget kizáró módon megállapíthassa a II.r. vádlott cselekvőségét és a terhére rótt bűncselekményben való büntetőjogi felelősségét.

[112] Kétségtelen az is, hogy a tényállás nem tartalmaz a cselekményből származó haszon felosztásával kapcsolatos megállapításokat, de mivel a rablási cselekmény által megszerzett idegen dolog további sorsa a minősítés szempontjából jogi relevanciával nem bír, ilyen elemeket az ítéleti tényállásnak nem is kellett tartalmaznia.

[113] Valótlan az a védői megállapítás, mely szerint az ítélet [12] és [122] (ténylegesen: [121]) bekezdése között ellentmondás van.

[114] Az iratokból megállapítható ugyanis, hogy a II.r. vádlottról adott igazságügyi elmeorvos- és pszichológus szakértői vélemény szerint Terhelt2 II.r. vádlottnál nem meghatározott személyiségzavar áll fenn dependens jegyekkel (bíróági irat 137. szám), azonban a tárgyaláson meghallgatott szakértők ezt azzal pontosították, hogy – bár a dependens jegyek jelen vannak – azok nem kórosak, a II.r. vádlottnál semmiféle szélsőséges befolyásolhatóságot, személyfüggőségre utaló jegyet nem mutatott a vizsgálat (203. számú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldal).

[115] Helytállóan hivatkozik ugyanakkor a védő arra, hogy a kamerafelvételen mindössze az látszik, hogy a két vádlott elválása után 11:19 órakor a II.r. vádlott a mélygarázs (a jegyzőkönyvben következetesen parkolóházként vagy parkolóként említve) felé indul, az azonban nem, hogy oda meg is érkezik. Erre tekintettel az elsőfokú ítélet indokolása [99] pontjának utolsó mondata annyiban helyesbítésre szorul, hogy a II.r. vádlott nem a mélygarázsba, hanem „a mélygarázs felé” ment.

[116] Abból azonban, hogy az I.r. vádlott rablási cselekményt követő visszaérkezésekor a II.r. vádlott azonnal a parkolóautomatához futott, okszerűen levonható az a következtetés, hogy az elválásuk után a II.r. vádlott a parkoló közelében tartózkodott. Az viszont, hogy a várakozás alatt mivel töltötte az időt, a cselekmény megítélése szempontjából irreleváns.

[117] Értelemzavaró és iratellenes továbbá az ítéleti indokolás [52] bekezdésének azon része, amely az I.r. vádlott felelősség-átvállalását írja le. A 2020. november 26-án a bíróság

részére benyújtott beadványában az I.r. vádlott – szemben az ítéletben írtakkal – azt adta elő, hogy szeretné átvállalni a II.r. vádlott felelősségét is annak ellenére, hogy Terhelt2 tisztában volt azzal, miben vesz részt.

[118] Ennek megfelelően az ítéltábla az elsőfokú ítélet [52] bekezdésének utolsó mondatát akként pontosítja, hogy: „(...) *de most már azt szeretné, ha a II.r. vádlott helyett is őt vonnák felelősségre* (...)”.

[119] Mindezen indokolásbeli pontatlanságok azonban nem befolyásolják az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységének támadhatatlanságával fentebb kifejtetteket.

[120] A büntetéskiszabás körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság döntő mértékben helyesen sorolta fel és súlyuknak megfelelően értékelte, azonban azok köre kismértékű kiegészítést igényel.

[121] Így Terhelt1 I.r. vádlott javára értékelendő, hogy az 1. tényállási pontban meghatározott cselekményt önként hozta a nyomozóhatóság tudomására és ismerte be az elkövetését (56. BK vélemény II/11. pontja), ezzel szemben terhére róható súlyosító körülmény a cselekményének sértett2 sértettre gyakorolt negatív pszichés hatása (ítélet [94] bekezdése, illetve 56. BK vélemény III/3. pontja).

[122] Alappal hivatkozott a Törvényszék arra is, hogy az I.r. vádlott a cselekményeit büntetőeljárás hatálya alatt követte el (ítélet [142] bekezdése), de az ezt alátámasztó adatot az indokolás nem tartalmazza. A személyi rész másodfokú bíróság általi kiegészítésével azonban az elsőbírói hivatkozás e tekintetben is alapossá vált.

[123] Az elsőfokú bíróság a védő által felsorolt enyhítő körülmények nagy részét a büntetés kiszabása során figyelembe vette, illetőleg a 2. tényállási ponttal kapcsolatos beismerő vallomással összefüggésben magyarázatát adta annak, hogy azt a vallomások ellentmondásossága okán miért nem értékelte az I.r. vádlott javára.

[124] Az elsőfokú ítélet meghozatala óta eltelt időtartam önmagában nem indokolja a büntetés enyhítését.

[125] Terhelt2 II.r. vádlott javára értékelendő, a másodfokú eljárásban ismertté vált enyhítő körülmény az, hogy édesanyjáról is gondoskodik.

[126] A sértetti megbocsátás kifejezetten az I.r. vádlottnak szólt, ami a cselekmény tettesén keresztül kiterjedhet a II.r. vádlottra mint a sértettel kapcsolatba nem került bűnsegédre is, azonban jelentősége éppen az áttételes jelleg okán igen kis mértékű.

[127] A II.r. vádlott büntetlen előéletét és a védő által felsorolt egyéb körülményeket az elsőfokú bíróság is értékelte, de a védői hivatkozások kapcsán kiemelendő, hogy az erotikus masszázs végzése a kifogástalan életvitel határát súroló tevékenység.

[128] A fentiek szerint kiegészített büntetéskiszabási körülmények a jellegüknél és együttthatásuknál fogva alkalmasak arra, hogy azok alapján az Ítéltábla az elsőfokú bíróság által törvényes keretek között és a Btk. 80. §-ában meghatározott büntetéskiszabási elvekkel jórészt összhangban kiszabott, de a cselekmények tényleges súlyához mérten enyhén eltúlzott joghátrányokat enyhítse.

[129] Az elsőfokú bíróság az I.r. vádlott esetében a Btk. 89. § (1) bekezdésében és a Btk. 81. § (1)-(3) bekezdésében foglalt szabályok törvény szerinti alkalmazásával állapította meg a szabadságvesztés büntetés középértékét és megfelelő indokát adta annak, hogy az általa figyelembe vett büntetéskiszabási körülményekre tekintettel a vádlottat miért ítélte a középértéket el nem érő, de azt közelítő mértékű szabadságvesztés büntetésre.

[130] A másodfokú bíróság a fentiek szerint kiegészített releváns körülményekre figyelemmel ugyanakkor lehetőséget látott arra, hogy az I.r. vádlottal szemben alkalmazott fő- és mellékbüntetést kis mértékben csökkentse, és ennek megfelelően a szabadságvesztés mértékét 11, a közügyektől eltiltását 8 évben határozta meg.

[131] A büntetéskiszabásnál irányadó körülményekre tekintettel az I.r. vádlottal szemben még a beszédképességének tisztázatlan alapú hiányát figyelembe véve sincs lehetőség azonban a Btk. 35. § (2) bekezdése szerinti eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazására, amire vonatkozó fellebbezését az I.r. vádlott egyébként is visszavonta, az csak a védői fellebbezésben maradt meg.

[132] A II.r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy esetében az enyhítő körülmények túlsúlya okán a Btk. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének b) pontjában foglalt enyhébb rendelkezések alkalmazhatók, tévedett ellenben, amikor a szabadságvesztés mértékét az eredeti, az enyhítő szakasz nélküli öt éves törvényi minimumot majdnem elérő négy évben állapította meg.

[133] A cselekmény súlyát, a II.r. vádlott abban betöltött szerepét és a személyében rejlő társadalomra veszélyesség fokát figyelembe véve az Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy vele szemben rövidebb tartamú, 3 évi szabadságvesztés is elegendő a büntetés általános és speciális prevenciós céljának eléréséhez, ezért az elsőfokú bíróság által kiszabott főbüntetés mértékét 3 évre mérsékelte.

[134] A büntetése további enyhítésének – beleértve a Btk. 82. § (4) bekezdésében írt ún. kétszeres leszállás alkalmazását is – nincs törvényes indoka.

[135] A fenti enyhítő rendelkezés alapján kiszabott, a középértéket el nem érő tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabásával az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazása mellett, a bíróság értékelte azokat a körülményeket, amelyeket az eljárás a II.r. vádlott javára feltárt.

[136] A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése a két évet meghaladó szabadságvesztés esetén a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján kizárt, így az erre irányuló védői fellebbezés szintén nem vezethetett eredményre. Ezáltal az 55. számú BK vélemény rendelkezéseire utalás irreleváns.

[137] Ezzel együtt mindkét vádlott esetében törvényes volt a közügyektől eltiltás alkalmazása és mértékének meghatározása is.

[138] Osztotta a másodfokú bíróság a vagyonekhozással kapcsolatos fellebbviteli főügyészségi álláspontot, ezért az I.r. vádlottat érintő vagyonekhozás összegét az ott kifejtett érveléssel egyező módon kiszámított összegben határozta meg.

[139] Ahogyan arra az ügyészi átirat is utal, a 2/2020. számú Büntető Jogegységi Határozat (BJE) IV. pontja szerint „A Btk. szerint a vagyonekhozás olyan intézkedés, amelynek lényege a bűncselekmény elkövetéséből származó javak elvonása, azaz a bűncselekmény elkövetése előtti vagyoni helyzet visszaállítása. Célja a terhelt vagyongyarapódásának megakadályozása, tehát annak a tényleges vagyonnak az elvonása, amely bűncselekményből származik, azaz törvénytelen.”

[140] A BJE itt visszautal a 69. számú BK vélemény II. pontjára, mely szerint nem lehet vagyonekhozást elrendelni arra a vagyonra (vagyontárgyra), amelyet a sértettnek kell kiadni vagy visszaadni, vagy amely a sértetthez már visszajutott.

[141] Kifejti a Kúria e határozatában azt is, hogy: „(...) mivel ilyen esetben a vagyonekhozás alá eső vagyon fellelhető, ezért nincs helye pénzügyben kifejezett vagyonekhozás elrendelésének. Vagyis a kár természetben történő megtérülése esetén nincs helye vagyonekhozásnak, ez kettős szankcionálása lenne az elkövetett cselekménynek.

[142] Maradéktalanul érvényesül ugyanakkor a bűncselekmény elkövetése során, vagy azzal összefüggésben megszerzett vagyonnövekmény erejéig a vagyonekhozás kimondása abban az esetben, ha az elkövető által eltulajdonított vagyont (vagyontárgyat) a sértettnek visszaadják, azáltal a kár megtérült.

[143] Vagyis azzal a vagyonnal, amivel az elkövető a sértettnek visszaadott vagyontárgy révén a bűncselekménnyel összefüggésben – például értékesítés – gazdagodott, ez a vagyonnövekmény ennek az összegnek az erejéig vagyonekhozás alá esik.”

[144] A fenti követelmény érvényesülése adott ügyben azt eredményezte, hogy a sértettet ért 9.287.240,- forintos teljes kárösszegeből le kellett vonni az eredeti kárlistán szereplő és a sértettnek visszaadott ékszerek értékét, a 286.100,- forintot, majd a kapott összeghez hozzá kellett adni a vádlottakhoz a kérdéses ékszerek értékesítéséből befolyt 99.358,- forintot.

[145] A vádban nem szereplő nyakkendőű értékének figyelembevételére értelemszerűen nem kerülhetett sor.

[146] A vádlottak az iratokból megállapíthatóan – az elsőfokú ítélet rendelkező részében írtakkal ellentétben – 2018. február 21-től 22-ig voltak őrizetben, terhelt1 I.r. vádlott 2018. február 23-tól letartóztatásban van, Terhelt2 II.r. vádlott 2018. február 23-tól 2018. június 30-ig lakhelyelhagyási tilalom, 2018. július 1-jétől 2020. március 12-ig – ingatlanra nem korlátozott – bűnügyi felügyelet hatálya alatt állt.

[147] A másodfokú bíróság a vádlottak által bűnügyi őrizetben és egyéb kényszerintézkedés hatálya alatt töltött időtartamokat a fentiek szerint helyesbítette, egyúttal rendelkezett a II.r. vádlott által őrizetben töltött időtartam szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján.

[148] Figyelemmel arra, hogy az ingatlanhoz nem kötött bűnügyi felügyelet beszámítására a Btk. 92. §-ának (1) bekezdése nem ad lehetőséget, az erre irányuló védői indítvány teljesítésére nem volt mód.

[149] Az elsőfokú ítélet mindkét vádlottat érintően tartalmazta a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi idejét, így az ennek pótlására irányuló indítvány a II.r. vádlott védője részéről tévedésen alapul.

[150] Tekintve, hogy a beszámítás arányát az elsőfokú ítélet az I.r. vádlott vonatkozásában sem tartalmazta, azt a másodfokú bíróság a Btk. 92. § (2) bekezdésének 2. fordulata szerint pótolta.

[151] Helytállóan hivatkozott arra az ügyészség, hogy a Be. 320. (2) bekezdése szerint a lefoglalt dolog megsemmisítésére csak konjunktív feltételek teljesülése esetén kerülhet sor, akkor, ha a lefoglalt dolog értéktelen, és arra senki sem tart igényt.

[152] Mivel a bűnjeljegyzék 25-28. tétele alatti ruhaneműk nem értéktelenek, e konjunktív feltétel nem teljesült, ezért azok megsemmisítésére nem, csak a Be. 321. § (1) bekezdésének megfelelően tulajdonosának, a II.r. vádlottnak történő kiadására van jogszabályi alap, ezért az Ítéltábla az erre vonatkozó rendelkezést e szerint megváltoztatta.

[153] Nem osztotta az Ítéltábla azt az elsőbírői álláspontot, amely szerint a különös visszaesői és visszaesői minőség rendelkező részben történő elkülönült feltüntetése szükségtelen (ítélet [139] bekezdése). A kialakult bírói gyakorlat szerint a bűnhalmazat megállapítása esetén az ítélet rendelkező részében rögzíteni kell, hogy mely bűncselekményre áll fenn az elkövető különös visszaesői minősége. Ennek okán a másodfokú bíróság az ítéletet e tekintetben kiegészítette.

[154] A polgári jogi igényre vonatkozó ítéleti rendelkezéssel – szemben a fellebbviteli főügyészség álláspontjával – a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett.

[155] A sértett a Be. 355. § (1)-(2) bekezdése alapján a bíróság előtt érvényesíteni kívánt polgári jogi igény érvényesítési szándékát előzetesen, már a nyomozás során bejelentheti. E

bejelentést vádemelés esetén az ügyészség továbbítja bíróságnak és azt olyannak kell tekinteni, mintha a sértett a polgári jogi igényét a bíróság előtt terjesztette volna elő.

[156] Mint ahogy arra a vádirat is utalt és ahogyan azt a nyomozás iratai is alátámasztják, sértett² sértett és tanú² a nyomozati szakban fogatosított tanúkenti kihallgatásuk során polgári jogi igényérvényesítési szándékot jelentett be és az igény előterjesztésének szabályairól előbbi, valamint a másik tényleges sértett Kft-t az ügyészség tájékoztatta is.

[157] A két érintett közül a tárgyaláson (99. számú tárgyalási jegyzőkönyv) sértett² sértett a polgári jogi igényéről nem nyilatkozott, míg tanú² tudomásul vette a bíróság azon tájékoztatását, hogy kérelme nem joghatályos, de azt kifejezetten vissza nem vonta.

[158] Fentiekre tekintettel a nyomozás során bejelentett igényekről az elsőfokú bíróságnak határoznia kellett, és az érdemi elbírálást mellőző ítéleti rendelkezése az indokolásban kifejtett jogalapját illetően (ítélet [150] bekezdése) is helytálló.

[159] Észlelte még az Ítéltábla, hogy az ítélet bevezető részéből a 2020. március 12-én tartott tárgyalás időpontjának feltüntetése, illetőleg a II.r. vádlott személyi adatai közül a II.r. vádlott születési neve kimaradt, ezért az előbbi a 99. számú tárgyalási jegyzőkönyv, míg az utóbbit a rendelkezésre álló iratok alapján kiegészítette.

[160] Az ítélet egyéb járulékos rendelkezései ugyancsak törvényesek.

[161] Ennek megfelelően a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget arra sem, hogy az I.r. vádlott terhére megállapított büntügyi költség összegét mérsékelje, mivel a törvényi rendelkezések szerint megállapított összeg az I.r. vádlott által megvalósított igen súlyos bűncselekmények tárgyi súlyához képest nem aránytalanul nagy, ami a mérséklés Be. 574. § (5) bekezdésében meghatározott feltétele lenne.

[162] Fent írtakra figyelemmel az Ítéltábla nyilvános ülésen eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján – a fentebb írtak szerint – megváltoztatta, egyebekben – helyes indokainál fogva, a fenti kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[163] Az I.r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú eljárás jogerős befejezéséig eltelt időt a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámította.

[164] A másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2022. évi február hó 17. napján

dr. Magócsi István

dr. Cserni János

dr. Kósa Zsuzsanna

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 2021. évi június hó 11. napján kelt 15.B.354/2019/209. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.277/2021/33. számú ítéletével eszközölt változtatással 2022. évi február hó 17. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2022. évi február hó 17. napján

dr. Magócsi István
a tanács elnöke